

Eind november brengt de Europese Commissie haar Mededeling met opties voor het 'GLB na 2013' uit. In de Europese Unie wordt het landbouwbeleid van de lidstaten van oudsher gemeenschappelijk of gezamenlijk gevoerd – vandaar GLB of Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Nadien volgen de concrete voorstellen. Op basis van deze voorstellen zullen de Raad van Ministers én het Europees Parlement beslissingen nemen.

Met het oog op dit debat hebben alerhande politieke en maatschappelijke geledingen in Europa stellingen ingenomen over de toekomst van het Europese landbouw- en plattelandsbeleid.

In de aanloop naar de Mededeling van de Europese Commissie brengen wij u de belangrijkste stellingen, onder de noemer 'Het GLB na 2013 volgens ...'

Het GLB na 2013 volgens ...

- de Boerenbond
- de wereld
- de Europeanen
- de Europese boerenbond
- de Europese Commissie
- de Europese sociale partners – regio's
- het Europees Parlement
- de Raad van Ministers
- Wallonië en de buurlanden
- de Vlaamse ngo's
- de Vlaamse overheid

Raad van Ministers in stelling gebracht

De zevententwintig ministers van Landbouw van de Europese lidstaten hebben een belangrijke stem in het debat over het GLB na 2013, maar ze weten dat hun stem minder zwaar weegt dan vroeger. Ook de ministers van Milieu, Natuur, Klimaat en Begroting willen steeds meer hun zeg hebben over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, omdat dit beleid ook hun bevoegdheden raakt. Ongetwijfeld zullen ditmaal hun bazen, dat zijn de staatshoofden en regeringsleiders, ter hulp worden geroepen.

EUROPA

■ Pieter Verhelst (Studedienst) en Jacques Van Outryve

De Raad van Ministers – officieel de Raad van de Europese Unie genaamd – vertegenwoordigt de lidstaten. Hij is verantwoordelijk voor de besluitvorming, want hij oefent de wetgevende macht uit. Dat gebeurt steeds op voorstel van de Europese Commissie en met medebeslissing van het Europees Parlement. Dat laatste is voor landbouwaangelegenheden helemaal nieuw.

Er is slechts één Raad van Ministers, maar hij vergadert in verschillende formaties – afhankelijk van de onderwerpen op de agenda. Staan er landbouwaangelegenheden op de agenda, dan komen de ministers van Landbouw bijeen. Iedereen vertegenwoordigt en engageert bij elke beslissing zijn hele

regering. Het zou in principe dan ook niet mogen voorkomen dat er verschillen ontstaan in standpunten tussen verschillende formaties van de Raad, maar politiek is menselijk. De landbouwministers zullen steeds geneigd zijn op de eerste plaats oog te hebben voor landbouw, milieuministers voor het leefmilieu en ministers van begroting voor de inkomsten en de uitgaven.

In principe stemmen lidstaten vooraf, binnenshuis, de verschillende politieke belangen af vooraleer ze in Europa een standpunt innemen. Maar vaak moet die afstemming achteraf gebeuren door de staatshoofden en regeringsleiders, in de Europese Raad. Die Europese Raad legt ook steeds vaker vooraf de krijlijnen van het Europese beleid vast en hij zal ingrijpen wanneer de debatten in de Raad van Ministers vastgelopen zijn. Dat zal hij ongetwijfeld ook ditmaal moeten doen, want het is de EU niet alleen om een nieuw GLB te doen, maar om een volledige herziening van uitgaven en inkomsten na 2013 – vergelijkbaar met de Agenda 2000 van welker, toen de rechtstreekse inkomenssteun werd ingevoerd. Ook toen hakten uiteindelijk de staatshoof-

den en regeringsleiders de knopen door. Herinner u ook de invoering van de melkquotaregeling, hiervoor moesten staatshoofden en regeringsleiders eveneens ter hulp geroepen worden.

Niemand roept graag zijn baas ter hulp. Iedereen lost liever zelf zijn problemen op, draagt liever zelf zijn verantwoordelijkheid. Daarom heeft de Raad van Ministers het debat over het GLB na 2013 al ernstig voorbereid, met het oog op de eerste mededeling van de Europese Commissie, die op 17 november wordt verwacht. Met de Raad van Ministers bedoelen we hier op de eerste plaats de ministers van Landbouw, die in principe dus elk hun hele regering vertegenwoordigen.

Gemeenschappelijk en ambitieus

Staatshoofden en regeringsleiders zetten de doelstellingen voor de Europese Unie uit en nemen de grote budgettaire beslissingen, maar het Europees Parlement krijgt voortaan een volwaardige stem in het debat. Wie wil wegen in het debat, moet er dus vroeg bij zijn. Het Franse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie had dit goed begrepen

De Raad van de Europese Unie bereidt zich voor op een langdurig debat over het GLB na 2013.

“In de Raad van de Europese Unie vertegenwoordigen ministers in principe hun hele regering.”

“Er moet goed overwogen worden welke taak in welke pijler van het landbouwbeleid wordt ondergebracht.”

en startte al in 2008 met informeel overleg over het GLB na 2013. Het Tsjechische, Zweedse, Spaanse en Belgische voorzitterschap zetten de reeks verder, over de toekomst van respectievelijk de directe betalingen, van het plattelandsbeleid en van de marktinstrumenten en mogelijke flexibiliteit in het GLB – want om de zes maanden neemt volgens beurtrol een andere lidstaat het voorzitterschap van de Raad waar. België is momenteel aan de beurt.

De landbouwministers slaagden er niet in zich unaniem uit te spreken over deze verschillende thema's. In de soms vergeefse zoektocht naar een politiek compromis bleven de standpunten tot nog toe zwak en algemeen. Het is ook duidelijk dat niemand het achterste van zijn tong heeft getoond. Het beloven nog harde politieke onderhandelingen te worden, zodra de Commissie haar voorstel heeft gedaan.

Welke algemeenheden over het GLB na 2013 tekenen zich af in de Raad? De Raad van Ministers is van oordeel dat de Europese landbouw een veelheid aan functies vervult. Daardoor heeft hij een belangrijke waarde, ook in het toekomstige Europa. De landbouwsector staat echter voor meerdere uitdagingen, met name de groeiende, wereldwijde vraag naar voedsel, de onzekerheid over het niveau en de stabiliteit van de prijzen, de steeds strengere verwachtingen inzake milieu en natuur, de hogere en strengere normen, de impact van de klimaatverandering en de noodzaak om bij dit alles de concurrentiekracht te versterken. Daarom moet de Europese Unie ook na 2013 een gemeenschappelijk en ambitieus landbouwbeleid voeren.

Dynamisch platteland

Het GLB na 2013 moet de Europese burger voldoende, kwalitatief voedsel verzekeren. Het moet de concurrentiekracht van de sector en de economische dynamiek op het platteland versterken, door in te zetten op innovatie, onderzoek en ontwikkeling. Het moet bijdragen aan het wereldwijde voedselvraagstuk en mag de ontwikkeling van duurzame landbouw in ontwikkelingslanden niet in de weg staan. Het moet een gezond evenwicht verzekeren tussen de verschillende landelijke gebieden en bijdragen aan het behoud van de diversiteit van de landbouw doorheen heel de EU. Zo draagt het bij aan het behoud van economische activiteit en tewerkstelling in landelijke gebieden. Het moet de duurzaamheid van de sector en de duurzame ontwikkeling van landelijke gebieden verzekeren, in het bijzonder door de klimaatverandering te beheersen en het milieu te verbeteren, zodat de landbouwsector economische slagkracht, concurrentiekracht en ecologie weet te verzoenen. Het moet de rol van de kleinschalige landbouw en zijn bevoorrading van lokale markten in rekening brengen. Het moet de publieke dienstverlening door de landbouw belonen.

De tweepijlerstructuur van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid wordt niet in vraag gesteld. De twee pijlers moeten elkaar aanvullen en er moet goed overwogen worden welke taak in welke pijler wordt ondergebracht. Hernationalisatie van het GLB is geen optie.

Eerlijk, doelgericht en eenvoudig

Met de directe betalingen konden de Europese boeren zich aanpassen aan de veranderende marktomstandigheden, ook in tijden van crisis. Ze stellen landbouwers in staat om in te spelen op maatschap-

pelijke eisen en verwachtingen en ze ondersteunen een duurzame landbouw. De verschillende opties voor de verdere toekenning van directe betalingen moeten zorgvuldig onderzocht worden. Het toekomstige model voor de directe betalingen moet eerlijk, doelgericht, eenvoudig, flexibel en gemakkelijk te verantwoorden en uit te leggen zijn. Directe betalingen moeten, ook in de toekomst, hun rol spelen in de ondersteuning van het inkomen en in het vergoeden van publieke diensten. Ze moeten ook rekening houden met de specifieke situatie van een lidstaat, regio of sector. Er moet wel een oplossing gevonden worden voor de verschillende niveaus in directe betalingen tussen de lidstaten.

Meer marktgericht

Het marktbeheer moet een evenwicht vinden tussen de marktgerichtheid die het GLB na heel wat hervormingen bereikt heeft, het behoud van een leefbare en concurrentiële landbouwsector in de hele EU, de mogelijkheid om de effecten van de toegenomen schommelingen enigszins op te vangen en de erkenning van het Europese productiemodel dat hogere eisen stelt.

De hervormingen die de Europese landbouw dichter bij de markt hebben gebracht, waren nodig, maar ze zijn voldoende. Door de toenemende schommelingen is het zeer belangrijk dat er een vangnet blijft – niet alleen voor de boeren, maar ook voor de consumenten. Daarom moet Europa de bestaande instrumenten behouden en er moet nagedacht worden over bijkomende instrumenten. Producentenorganisaties en overkoepelende organisaties kunnen het evenwicht in de keten versterken. Meer transparantie in de prijsvorming kan de werking van de agrovoc-

“Directe betalingen moeten ook rekening houden met de specifieke situatie van een lidstaat, regio of sector.”

dingsketen verbeteren. Verzekeringssystemen tegen omzet- of inkomensverlies moeten onderzocht worden. Ten slotte moet nagedacht worden of er geen budget beschikbaar zou moeten zijn om snel te reageren op een ernstige crisis.

De Raad van Ministers vindt het plattelandsbeleid uitermate belangrijk, zeker in het licht van de nieuwe uitdagingen – water, klimaat, biodiversiteit en hernieuwbare energie. Het laat toe de diversiteit van de Europese landbouw en de landelijke en verstedelijkte gebieden beter in rekening te brengen. De lidstaten moeten de nodige flexibiliteit krijgen om op het geschiktste moment de maatregelen te nemen die hen het best passen.

Het GLB na 2013 moet dus een sterk beleid zijn, dat kan inspelen op de uitdagingen waar het voor staat en dat zijn doelstellingen efficiënt kan halen, in het belang van de Europese boeren en burgers. Het is vitaal dat we de Europese landbouwcapaciteit behouden, om duurzaam bij te dragen aan het voedselvraagstuk. Het budget voor het toekomstige GLB moet van dien aard zijn dat het zijn doelstellingen kan halen. ■

SABINE LARUELLE, FEDERAAL LANDBOUWMINISTER EN DIENSTDOEND VOORZITTER VAN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

“De Raad van de Europese Unie kiest vandaag voor een sterk GLB voor morgen. Dat GLB moet blijven bestaan uit twee onderscheiden pijlers.”

Op zoek naar bondgenoten

Deze algemene standpunten over het GLB na 2013 – die door een ruime meerderheid in de Raad van Ministers onderschreven worden, naar aanleiding van informele gesprekken sinds 2008 – verhullen dat elke lidstaat zijn eigen wensen heeft voor het GLB na 2013. Iedereen is dan ook al op zoek naar bondgenoten.

Ruwweg kunnen we de 27 lidstaten indelen in oude en nieuwe lidstaten, noordelijke en zuidelijke lidstaten, netbetalers en netto-ontvangers, verstedelijkte en plattelandsgebieden, lidstaten met grote bedrijven en lidstaten met kleine ... Maar zo eenvoudig is de opdeling niet. Elke lidstaat heeft met elke lidstaat wel iets gemeen. Uiteindelijk moet men zoeken naar een compromis waar zowel een meerderheid van het Europees Parlement als een meerderheid van de lidstaten in de Raad achter staat. Hoe groter de mix van maatregelen in het compromis, hoe groter de kans om tot een besluit te komen. Inmiddels is het spel 'bondgenootje zoeken' begonnen.

In het Europees Parlement heeft elk parlementslid één stem. Het aantal stemmen dat elke lidstaat in de Raad kan uitbrengen, is vastgelegd in de Verdragen. Een gekwalificeerde meerderheid wordt bereikt als aan de twee voorwaarden is voldaan, met name dat een meerderheid van de lidstaten zijn goedkeuring geeft en dat er een minimum van 255 stemmen wordt uitgebracht ten gunste van het voorstel. Bovendien 'mag' een lidstaat bevestiging vragen dat het aantal stemmen ten gunste van het voorstel ten minste 62% van de hele bevolking van de Europese Unie

vertegenwoordigt. Blijkt dat niet het geval te zijn, dan wordt het voorstel niet aangenomen. Vandaar ook dat elk jaar officieel gepubliceerd moet worden hoe groot de bevolking van elke lidstaat is. Noteer dat het in de Raad nooit de bedoeling is om lidstaten in de minderheid te stellen. Hij zal steeds streven naar een zo groot mogelijke meerderheid, maar het is onmogelijk om iedereen tevreden te stellen. Lidstaten kunnen zich ook onthouden.

Hieronder vindt u het aantal stemmen per lidstaat. Het totaal bedraagt 345. België beschikt over 12 stemmen, maar we kunnen die stemmen niet verdeeld toekennen. Wanneer Vlaanderen en Wallonië het met elkaar oneens zijn, kunnen we geen stem uitbrengen.

Tabel. Aantal stemmen per lidstaat

Stemmen	Lidstaten
29	Duitsland, Frankrijk, Italië, Verenigd Koninkrijk
27	Spanje, Polen
14	Roemenië
13	Nederland
12	België, Tsjechische Republiek, Griekenland, Hongarije, Portugal
10	Oostenrijk, Bulgarije, Zweden
7	Denemarken, Ierland, Litouwen, Slowakije, Finland
4	Cyprus, Estland, Letland, Luxemburg, Slovenië
3	Malta